

Tulvariskien alustava arviointi Lestijoen vesistöalueelle

Julkaistu 15.3.2024

Ehdotus merkittäviksi tulvariskialueiksi 2024-2030

Lestijoen vesistöaluetta ei ehdoteta merkittäväksi tulvariskialueeksi. Muuksi tulvariskialueeksi on tunnistettu Himangan taajama. Ehdotuksessa on otettu huomioon vesistötulvien todennäköisyys ja tulvista aiheutuvat vahingolliset seuraukset. Lestijoen alaosalla on toteutettu tulvasuojeluhanke jossa jokivarren tulvapenkereitä kunnostettiin. Toteutetun tulvasuojeluhankkeen myötä Himangan keskustassa sijaitsevat rakennukset ovat tulvasuojattu 1/100 a tulvatasolle ja niiden oletetaan olevan uhattuna vasta harvinaisimmilla tulvilla. Lestijoelle on laadittu päivitetty tulvakartoitus, jota ei ole vielä julkaistu puuttuvien kalibrointivirtaamien vuoksi. Kartoitus valmistunee ja julkaistaan vuoden 2024 aikana. Lestijoen alaosan tulvasuojelurakenteiden ylläpidosta vastaa Kalajoen kaupunki.

Muutokset edelliseen suunnittelukauteen verrattuna

Lestijoen alaosalle on laadittu vuoden 2018 jälkeen tulvakartta. Tulvakartta päivitetään 2024.

Kuulemisen perusteella tehdyt muutokset

Kuuleminen tulvariskialueista järjestettiin 15.3.2024–17.6.2024. Kuulemisaineisto, ml. palautekooste sekä tarkistettut ehdotukset, ovat saatavilla [tulvariskien aluesivujen](#) kautta. Myös tätä alustavaa arviointia on tarvittaessa päivitetty saadun palautteen pohjalta. [Maa- ja metsätalousministeriö nimesi 19.12.2024 vesistöjen ja merenpinnan noususta aiheutuvien tulvien merkittävät tulvariskialueet vuoteen 2030 ja asetti tulvaryhmät näille alueille. Nimeäminen tehtiin \[ELY-keskusten ehdotuksien mukaisesti\]\(#\).](#)

Lisätty kappaleet "Esiintyneiden tulvien vaikutus nykytilanteessa" ja "Muun pitkäaikaisen kehityksen vaikutus tulvariskeihin" sekä lisätty tietoja vesistöistä, korkeussuhteista, vesien tilasta, virtaamista sekä maankäytöstä. Korjattu kuvaustekstejä.

Yleistä tulvariskien alustavasta arvioinnista

Tulvariskien alustavassa arvioinnissa tunnistetaan tulvien aiheuttamia riskejä muun muassa asutukselle, yhteiskunnan toiminnoille, liikenteelle, ympäristölle ja kulttuuriperinnölle. Arviointi tehdään kaikille vesistö- ja rannikkoalueille ja arvioinnin perusteella nimetään merkittävät tulvariskialueet. Tulvariskialueiden tunnistaminen perustuu aiempiin tulviin sekä saatavissa oleviin tietoihin ilmasto- ja vesilojen kehittymisestä.

Ne alueet, joilla tulvariski saattaa olla alustavan arvioinnin perusteella merkittävä, nimetään merkittäviksi tulvariskialueiksi. Näillä alueilla vesistöjen tai merivedenpinnan nousu voi aiheuttaa huomattavia tulvavahinkoja. Merkittäville tulvariskialueille laaditaan tulvavaara- ja tulvariskikartat sekä tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Alustava arviointi tarkistetaan kuuden vuoden välein. Tältä sivustolta löydät tulvariskien alustavan arvioinnin taustatiedot sekä tiedot vuonna 2024 ehdotetuista tulvariskialueista. Osa taustatiedoista, esimerkiksi kartat ja raportit, päivittyvät automaattisesti vuosittain tai jopa useammin.

[Taustatietoa tulvariskien hallinnan suunnittelusta](#)

Lestijoen vesistöalue on tyypillinen Perämeren rannikkoalueen vesistö, jossa korkeuserot ovat vähäisiä ja jääkauden jälkeinen maankohoaminen jatkuu edelleen. Korkeimmillaan maanpinta on noin 200 metriä merenpinnan yläpuolella Lestijoen latva-alueilla.

Pohjanmaan jokien tapaan Lestijoelle on tunnusomaista suuret virtaamavaihtelut ja tulvimisherkkyys. Lestijoen virtaama on tyypillisesti korkeimmillaan keväisin lumensulamisen seurauksena. Kesäisin joen virtaamat ovat tavanomaisesti alhaisia, mutta lähtevät nousemaan syksyä kohti mentäessä. Suurimpana ongelmana alueella on kevättulvahuipun jyrkkyys, mikä aiheuttaa ajoittain myös haitallisten jääpatojen syntymistä. Lestijoen yläosalla Lestijärvi tasaa tehokkaasti virtaamia. Virtaamavaihtelut kasvavat kuitenkin jo huomattavasti Mato- ja Härkäojien liittymien jälkeen. Tehokas metsäojitustoiminta on kärjistänyt virtaamavaihteluita.

Lestijoella on nykyään kolme valtakunnallista jatkuvatoimista vedenkorkeushavaintoasemaa (Lestijoki, Saarenpää ja Lestijärvi).

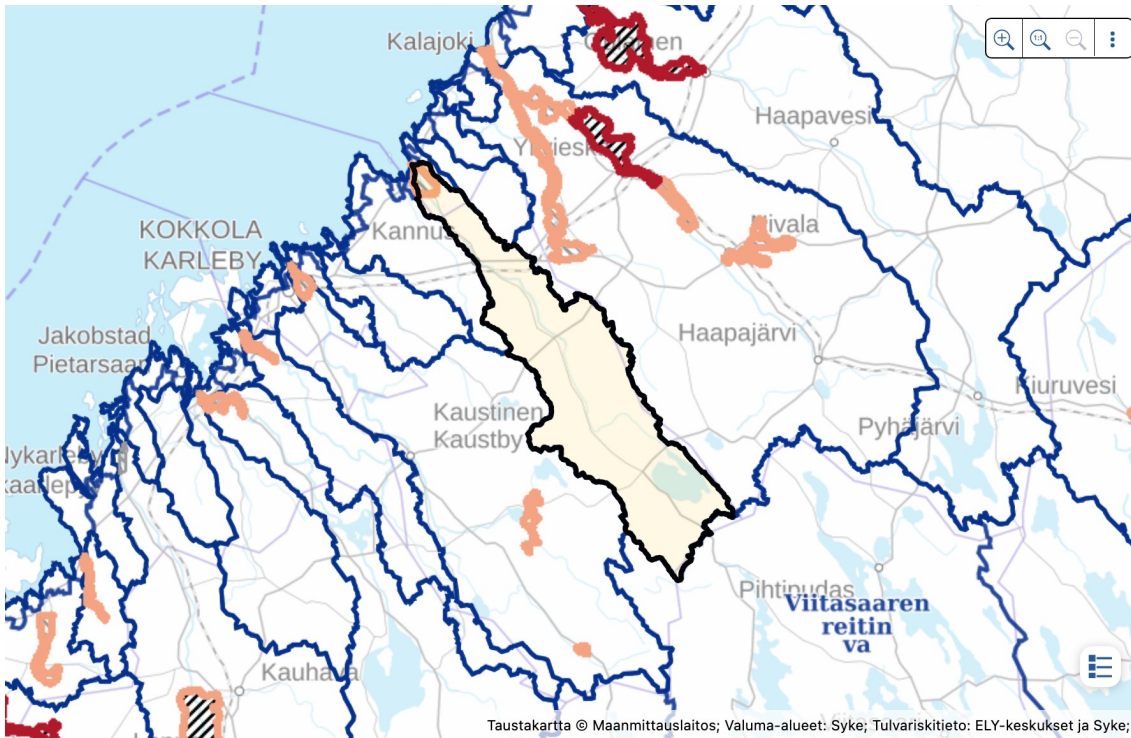
Suurin havaittu tulvavirtaama (HQ) Lestijoen alaosalla (Saarenpää/Kannus) on ollut 202 m³/s. Saarenpään tietojen mukaan keskivirtaama (MQ) Lestijoen alaosalla on 12 m³/s, alivirtaama (NQ) 1,3 keski-alivirtaama (MNQ) 2,4 m³/s ja keskiylivirtaama (MHQ) 99 m³/s).

Ehdotetut tulvariskialueet

Kartalla on esitetty ehdotettujen merkittävien tulvariskialueiden sekä tunnistettujen muiden tulvariskialueiden rajaukset.

[Avaa kartta uuteen ikkunaan](#)

Tunnistetut muut tulvariskialueet

[Avaa taulukko](#)

1 Tulvariskit tarkastellulla alueella

Tulvariskit ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle

Nimettäessä tulvariskialueita tarkastellaan erityisesti tulvan aiheuttamia vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen. Riskiä lisäävät tulvalle altistuvan väestön suuri määrä sekä tulvavaara-alueella sijaitsevat vaikeasti evakuoitavat kohteet, kuten sairaalat, terveyskeskukset, vanhainkodit, päiväkodit ja koulut. Vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle voi johtua myös altistumisesta tulvan mukana leviävillä taudinaiheuttajille.

Lestijoen vesistöalue sijaitsee pääasiassa 3 kunnan alueella (Kalajoki, Kannus, Toholampi ja Lestijärvi). Vesistöalueella asuu noin 13 000 asukasta (Tilastokeskus 2009). Suurin osa asutuksesta on keskittynyt pääuoman varrella sijaitseviin taajamiin, mutta myös maaseutuasutusta esiintyy tasaisesti melkein koko pääuoman pituudelta. Kyliä ja pieniä sijaitsee pääuoman ja useiden pienempienkin sivu-uomien varrella.

Lestijoen vesistöalueella karkean tason tulva-alueella sijaitsee rakennus- ja huoneistorekisterin (2008) tietojen perusteella;

- n. 2100 asukasta
- n. 700 asuinrakennusta
- n. 1100 muuta rakennusta

Tarkasteltaessa merkittäviä tulvariskejä (laki tulvariskien hallinnasta) tulvariskiruututarkastelun perusteella Lestijoen vesistöalueella esille nousivat Himangan taajama ja Kannus - Väli-Kannus.

Tarkasteltaessa maankäytön suunnittelua karkean tason tulva-alueella Lestijoen vesistöalueella huomioidaan alueen nykyinen kaavoitus ja mahdolliset tulevat kaavat. Keski-Pohjanmaan maakuntakaava ei sisällä tarkkaa tulvien tarkastelua, mutta Lestijoen osayleiskaavassa pyritään tarkennettuun tulva-alueiden rajaukseen. Osayleiskaava sisältää Lestijoen tulva-alueita, jotka huomioidaan kaavamerkintöjä laadittaessa.

Tarkasteltaessa merkittäviä tulvariskejä (laki tulvariskien hallinnasta) maankäytön suunnittelun perusteella Lestijoen vesistöalueelta esille ei noussut alueita. Tulvariski yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavalle taloudelliselle toiminnalle voi aiheutua silloin, kun tulvan takia joudutaan pitkäaikaisesti keskeyttämään merkittäviä teollisuuden tai elinkeinon harjoittamisen toimintoja. Tarkasteltaessa tulvariskiä taloudelliselle toiminnalle otetaan huomioon vesistöalueella olevat liiketoiminnot esimerkiksi elintarviketeollisuus ja kemian teollisuus, joiden toimivuus olisi turvattava kaikissa olosuhteissa.

Lestijoen vesistöalueella ei taloudellisen toiminnan perusteella esille noussut merkittäviä tulvariskialueita (laki tulvariskien hallinnasta).

Muiksi tulvariskialueeksi tunnistettiin Himangan taajama, jossa tulvakartoitetulla 1/100a tulva-alueella asuu noin 260 asukasta. Vaikeasti evakuoitavia rakennuksia 1/100a tulva-alueella sijaitsee kolme kappaletta ja asuinrakennuksia 109 kappaletta.

Taustatietoa

Tulvariskit yhteiskunnalle tärkeille palveluille

Yhteiskunnalle tärkeät palvelut muodostuvat asioista, jotka pitävät turvallisen arjen rattaat pyörimässä – esimerkiksi toimivasta lämmön- ja sähkönjakelusta, liikenne- ja tietoliikenneyhteyksistä ja vesihuollosta. Kun yhteiskunnan perustoiminnot ovat kunnossa, tulvan jälkeen voidaan palata normaaliin elämään ilman, että koko yhteiskunnan perusta järkkyy.

Tarkasteltaessa tulva-alueelle jääviä yhteiskunnan kannalta tärkeitä kohteita huomioidaan tietoliikenteen rakennukset, paloasemat, väestönsuojat, energiantuotanto- ja siirtorakennukset, vedenottamot sekä tie- ja rautatieverkostot. Lestijoen vesistöalueella karkean tason tulva-alueelle joutuu arviolta kaksi tietoliikenteen rakennusta ja kaksi pohjavedenottamoita sijaitsee lähellä tulva-aluetta. Kunnallistekniikalle voi aiheutua vahinkoja juomaveden sotkeutumisesta ja viemärivereden ohipumppauksesta ja kaukolämpöputkistokanavat voivat täyttyä tulvavedellä. Puistomuuntamoille tulva voi aiheuttaa haittaa puolen metrin vesisyvyydellä, pylväsmuuntamoille haittaa voi aiheutua veden syövyttäessä maata pylvään juurelta. Sähköaseman kastuminen voi aiheuttaa sähköjen katkeamisen, jos sähkönsaantia ei voida korvata toisella asemalla.

Valtatie 8 ylittää Lestijoen Himangan taajamassa ja valtatie 28 ylittää joen Kannuksessa. Valtateiden sillat on rakennettu sen verran korkealle, ettei niille todennäköisesti aiheudu vaa- raa. Myös valtatie 28 on rakennettu sen verran korkealle, että tulvavedet eivät todennäköisesti katkaise niitä, mutta saattavat muuten hidastaa tieliikennettä. Lestijoen vesistöalueen keski- ja yläosalla sijaitsee useampia pienempiä teitä ja siltoja, jotka saattavat katketa suurtulvalla. Myös rantarata ylittää Lestijoen Kannuksen taajamassa, mutta rautatiesilta on myös rakennettu niin korkealle, ettei tulva todennäköisesti yllä katkaisemaan rataliikennettä. Jos tulvavesi yltää ratarakenteisiin asti, tulvavedet saattavat vahingoittaa rautateiden rakenteita. Karkean tason tulvamallinnuksen mukaan tulvavesi leviää ratasillan kohdalla vastaamaan ratapenkereisiin, josta voi olla haittaa penkereen vakavuudelle.

Tulvariskit ympäristölle

Tarkasteltaessa ympäristölle koituvaa tulvariskiä otetaan huomioon kohteet, jotka voivat aiheuttaa tulvatilanteessa äkillistä ympäristön pilaantumista tai vahingollisia seurauksia ihmisen terveydelle esimerkiksi talousveden pilaantuessa. Tulvariskin merkittävyyteen vaikuttaa vahingollisten seurausten laajuus ja kesto. Tulvan sattuessa ympäristölle voivat aiheuttaa vahinkoa muun muassa polttoainesäiliöt ja muut kemikaalisäiliöt sekä jätevedenpuhdistamot.

Karkean tason tulva-alueelle ja Lestijoen alaosan tulvavaarakartoituksen tulva-alueelle jääviä ympäristölle mahdollista riskiä aiheuttavia kohteita ovat pääasiassa karjatiloja. Himangalla tulva-alueen reunalla sijaitsee Jokilaaksojen jäte Oy:n Himangan hyötykäyttöasema.

Toholammin taajamassa ja Lestijärvellä tulva-alueelle jäävät mahdollisesti jäte vedenpuhdistamot.

Tulvariskit kulttuuriperinnölle

Kulttuuriperintöön kohdistuvaa tulvariskiä tarkasteltaessa otetaan huomioon aineellinen perintö, kuten rakennukset ja rakennelmat, jotka voisivat kärsiä korjaamatonta vahinkoa. Tulvavesi voi aiheuttaa monenlaista vahinkoa, esimerkiksi romahduttaa rakenteita tai kuluttaa pintoja. Vettyminen voi synnyttää myös mikrobiongelman tai aiheuttaa maaperän eroosiota perintökohteen alla.

Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan ympäristöä, jonka ominaispiirteet ilmentävät kulttuurin vaiheita sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Kulttuuriympäristö muodostuu kolmesta erilaisesta osakokonaisuudesta; rakennusperintö, kulttuurimaisema ja muinaisjäännökset. Rakennusperintöä ovat rakennukset ja rakennetut alueet sekä erilaiset rakenteet, kuten esimerkiksi tiet ja sillat. Kulttuurimaisema on maisema, jossa ihmisen vaikutus on nähtävissä. Siinä näkyy miten ihmisen toiminta on sopeutunut ja hyödyntänyt luonnon elementtejä, maaperää, topografiaa ja ilmastoa. Kiinteät muinaisjäännökset ovat säilyneitä jälkiä muinoin eläneiden ihmisten toiminnasta. Kulttuurimaisemaan tulvat vaikuttavat etupäässä niihin varautumisen ja sopeutumisen kautta. Esimerkiksi tulvariskien minimoimiseksi rantaan rakentamista voi olla tarvetta rajoittaa. Tulvien aiheuttamat ongelmat rakennetulle kulttuuriympäristölle voivat olla moninaiset. Tulvimisvaiheessa runsas vesi saattaa kuluttaa rakennusten pintoja sekä romahduttaa rakenteita. Vesistöjen tulviminen voi myös aiheuttaa haittoja muinaisjäännöksille. Vesistöjen rannoilla olevat muinaisjäännökset saattavat rantojen myötä sortua veteen. Lisäksi tulvat saattavat kuljettaa mukanaan maa-aineista, joka voi peittää muinaisjäännöksen. (Berghäll & Pesu 2008)

Museoviraston vuonna 2009 päivitetyn aineiston perusteella Lestijoen vesistöalueella tai sen välittömässä läheisyydessä olevia valtakunnallisesti merkittäviksi luokiteltuja kulttuuriympäristöjä ovat :

- Himangan taajamassa Raumankarin vanha asutus ja Himangan vanha kirkko
- Kannuksessa Mäkiraonmäen vanha asutus ja Kannuksen kirkko

Lestijoen vesistöalueella ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennusperintökohteita. Alueella sijaitsee sen sijaan muinaisjäännösalueita ja yksittäisiä muinaisjäännöksiä, jotka sijaitsevat pääsääntöisesti Lestijoen pääuoman läheisyydessä. Lestijoen vesistöalueen kulttuuriympäristökohteet on

2 Alueella esiintyneet tulvat

Esiintyneet tulvat

Havaintojen mukaan Lestijoen suurimmat vesitulvat ovat esiintyneet keväällä 1931, 1936, 1947, 1982 ja 2000 sekä kesällä 1987 (taulukko). Jääpadot ovat aiheuttaneet tulvaongelmia vuoden 1977 kevään lisäksi keväällä 1998 ja 2000. Ennen Lestijoen alaosan penkereiden rakentamista pahin tulva oli keväällä 1953 ja penkereiden rakentamisen jälkeen pahimmat tulvat esiintyivät keväällä 1982 ja keväällä 2000. Vuoden 2000 tulvat on videokuvattu ilmasta lähes koko pääuoman osalta.

Kevään 2000 tulva oli toistuvuudeltaan noin kerran 30 vuodessa sattuva tulva, joka aiheutti lähinnä peltovahinkoja. Myös muutamia asuinrakennuksia kastui Toholammin Sykäräisissä. Lestijoen alaosan penkereiden vuotokohdat pystyttiin korjaamaan, eikä suurempia vahinkoja rakennuksille päässyt aiheutumaan. Tilanne oli kuitenkin alueella erittäin huolestuttava Himangalla Säikän asuntoalueen takia.

Haitallisia hydydetulvia esiintyy Lestijoella. Hyytöjen kannalta herkimmät alueet sijaitsevat aivan Lestijoen yläosalla jokiuoman pysytellessä siellä sulana yleensä läpi talven Lestijärven alapuolella ja hyydöt muodostuvat sula-alueen alapuolelle. Jääpatoja esiintyy yleensä Himangalla jokisuussa ja Saarenpäässä, missä Lestijoki haarautuu kahdeksi uomaksi.

Kevään 2024 oli toistuvuudeltaan noin kerran kahdessakymmenessä vuodessa toistuva (1/20a) tulva. Virtaama hetkellinen arvo 14.4.2024 Saarenpään (5100500) mittausasemalla oli noin 160 m³/s. 13-15.4.2024 esiintyi myös jääpatoja. Tulva ilmakuvaattiin 14.4.2024 korkean resoluution kameralla jokisuulta Toholammille. Kyseisen tulvan aiheuttamat vahingot eivät ole vielä tiedossa.

Esiintyneet tulvat

Taulukossa on esitetty tiedot Tulvatietojärjestelmään tallennetuista esiintyneistä tulvista vesistöalueella. Taulukosta löytyy tieto tulvan ajankohdasta, tyypistä, vahingollisista seurauksista sekä mahdollisesti muista ominaisuuksista, kuten todennäköisyydestä ja laajuudesta.

[Avaa taulukko](#)

Taustatietoa

Lisätietoa esiintyneistä tulvista

Esiintyneistä tulvista ja niistä aiheutuneista vahingoista saadaan tietoa myös ilma- ja satelliittikuvien, maksettujen vakuutuskorvausten sekä pelastuslaitosten tehtävien perusteella: Ilma- ja satelliittikuvista voidaan arvioida esiintyneen tulvan laajuutta. Näiden perusteella rajattuihin tulva-alueisiin pääset tutustumaan [Tulvakarttapalvelun laajassa versiossa \(Havaitut tulva-alueet\)](#).

Vakuutusyhtiöiden maksamat korvaukset kuvaavat tulvista aiheutuneiden rakennus- ja irtaimistovahinkojen taloudellista arvoa yksityishenkilöille. Vuoteen 2013 asti valtio maksoi korvaukset. Vuodesta 2014 saakka korvauksia on maksettu koti- ja kiinteistövuokutukseen sisältyvän tulvaturvan kautta. Tulvaturva korvaa vain poikkeuksellisista tulvista (n. 2 %, 1/50 v) aiheutuvat vahingot. Tilastoihin vakuutuskorvauksista pääset tutustumaan: [Tulvariskien hallinnan indikaattorit](#)

Tiedot pelastustoimen tulviin liittyvistä tehtävistä löytyvät Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto Prontosta. Pelastuslaitoksille tulvista aiheutuvat tehtävät ovat enimmäkseen vahingontorjuntatehtäviä, mutta sisältävät myös muita tehtävätyyppejä, kuten avunanto-, tarkastus- ja ihmisenpelastustehtäviä. Interaktiivisessa karttapalvelussa on mahdollista tarkastella tehtävien alueellista ja ajallista jakautumista sekä kehittymistä eri suodattimien avulla. Karttapalvelua pääset katselemaan vastaavasti [Tulvariskien hallinnan indikaattorit](#) -sivun kautta (Tulviin liittyvät pelastustoimen tehtävät).

Ylivedenkorkeudet

Raportilla on esitetty vesistöalueen menneitä tulvahuippuja perustuen hydrologiseen havaintosarjaan. Raportille on laskettu aikasarjan tunnusluvut MHW eli vedenkorkeuden vuosimaksimien keskiarvo sekä HW eli korkein havaittu vedenkorkeus. Pylväskuvaajassa on esitetty vedenkorkeuden vuosimaksimit ja -minimit. Voit itse säätää pylväskuvaajan skaalauksen.

[Avaa kuvaaja](#)

Ylivirtaamat

Raportilla on esitetty vesistöalueen menneitä tulvahuippuja perustuen hydrologiseen havaintosarjaan. Raportille on laskettu aikasarjan tunnusluvut MHQ eli virtaaman vuosimaksimien keskiarvo sekä HQ eli korkein havaittu virtaama. Pylväskuvaajassa on esitetty virtaaman vuosimaksimit ja -minimit. Voit itse säätää pylväskuvaajan skaalauksen.

[Avaa kuvaaja](#)

Esiintyneiden tulvien vaikutus nykytilanteessa

Lestijoen alaosan tulvasuojeluhankkeen myötä alueen tulvasuojelu on parantunut huomattavasti. Hankkeen tulvasuojeluhyöty on kerran sadassa vuodessa toistuvalla tulvalla laskettuna 2...3 miljoonaa euroa.

Lestijoen vesitulvista johtuva tulva-alue on enimmäkseen maatalousaluetta, joista suurtulva voi huuhtoa merkittäviä määriä ravinteita vesistöön. Vuoden 2000 kaltaisella tulvalla vahinkoja aiheutui pääasiassa pelloille ja jonkin verran myös rakennuksille Toholammilla ja Himangalla. Tulvasuojeluhankkeen ansiosta alaosan peltojen ja rakennusten tulvasuojelutaso on noussut kerran 20 vuodessa toistuvasta tulvasta harvinaiseen, kerran sadassa vuodessa toistuvaan tulvaan. Vuotta 2000 vastaavan tulvan vahingot nykypäivänä vähentyvät Himangan taajamassa siksikin, että penkereitä on vahvistettu, eikä niissä esiinny yllättäviä vuotoja kuten vuonna 2000. Kevään 2024 tulva ei aiheuttanut tulvasuojelulla alueella

vahinkoja. Kevään 2024 oli toistuvuudeltaan noin kerran 20 vuodessa toistuva tulva.

Ilmastonmuutoksen vaikutus

Ilmastonmuutos vaikuttaa monin tavoin vesivaroihin, muuhun ympäristöön ja yhteiskuntaan. Vaikutusten voimakkuudessa on eroja Suomen eri osien välillä. Sisävesien hydrologisissa oloissa merkittävin muutos on se, että valunnan, virtaamien ja vedenkorkeuksien vuodenaikaiset vaihtelut lisääntyvät. Rannikkoalueilla maankohoamisella on merkitystä sille, kuinka paljon ennustetut muutokset Itämeren keskivedenkorkeuksissa vaikuttavat eri alueilla. Eniten merenpinta nousee Suomenlahden rannikolla.

Suomen ympäristökeskuksessa tehdyssä tutkimuksessa on Vesistömallijärjestelmällä arvioitu ilmastonmuutoksen vaikutuksia hydrologiaan (Veijalainen ja Vehviläinen 2009). Laskelmat on tehty ajanjaksoille 2010 – 2039, 2040 – 2069 ja 2070 – 2099. Vertailujaksona on käytetty vuosia 1971 – 2000. Tuloksia on laskettu 14 eri ilmastoskenaariolle, jotka on saatu Ilmatieteen laitokselta. Laskennat on tehty menetelmällä, jossa kuukauden keskilämpötilan ja sadannan muutos lisätään suoraan kunkin päivän vertailujakson havaittuun lämpötilaan ja sadantaan. Menetelmä ei ota huomioon sitä, että erilaiset lämpötilat ja sadannat muuttuvat mahdollisesti eri tavoin, mikä vaikuttaa erityisesti lumen kertymiseen ja rankkasadetulviin. Ilmastonmuutokseen liittyy vielä huomattavia epävarmuuksia, joten tuloksia ei tule käyttää liian yksityiskohtaiseen arviointiin.

Tutkimuksessa on laskettu skenaariot Lestijärven alapuolella sijaitsevalle havaintoasemalle. Tutkimuksen mukaan keskimääräisellä skenaariolla kerran sadassa vuodessa toistuva tulvahuippu pienenisi jaksolla 2010 – 2039 3,4 % ja kasvaisi jaksolla 2070 – 2099 1,9 % vertailujaksoon verrattuna (1971 – 2000). Maksimiskenaariolla tulvahuippu kasvaisi jaksolla 2010 – 2039 vajaat 10 % ja jaksolla 2070 – 2099 noin 17 % vertailujaksoon verrattuna (1971 – 2000).

Taustatietoa

Vesistötulvat ja ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen vaikutuksia vesistöjen virtaamiin ja vedenkorkeuksiin on tarkasteltu Suomen ympäristökeskuksen vesistömallijärjestelmän simuloineilla WaterAdapt-hankkeessa (2012) sekä tuoreimpana ClimVeturi-hankkeessa (2020). Simuloinnit on tehty vertailujaksolle 1981–2010 sekä kahdelle tulevaisuuden jaksolle, 2010–2039 ja 2040–2069.

Tulokset osoittavat, että ilmastonmuutos muuttaa merkittävästi jokien virtaamien ja järvien vedenkorkeuksien vuodenaikaista vaihtelua. Keväällä lumen sulamistulvat lievenevät huomattavasti etenkin Etelä- ja Keski-Suomessa, koska talvet ovat nykyistä lauhempia. Kesällä vedenpinta laskee entistä alemmas

useissa järvissä siksi, että kevät tulevat aikaisemmin ja kesäinen haihdunta lisääntyy. Näin käy etenkin runsasjärvisillä alueilla, missä järvihaihdunta vaikuttaa voimakkaimmin. Kesän ja alkusyksyn kuivuus ja alhaiset vedenpinnat ovatkin tulevaisuudessa entistä suurempi ongelma joillakin järvillä. Syksyn sateet lisääntyvät, ja loppusyksyn virtaamat kasvavat tulevina vuosikymmeninä. Talviset vedenkorkeudet ja virtaamat kasvavat selvästi, kun entistä suurempi osa talvisateista tulee vetenä ja lunta sulaa talven aikana. Muutokset talven virtaamissa ja vedenkorkeuksissa ovat suurimpia Etelä- ja Keski-Suomessa, kun taas Pohjois-Suomessa luminen talvi säilyy pidempään.

Jaksolla 2010–2039 hydrologiset muutokset ovat Pohjois-Suomessa vielä melko pieniä, kun taas eteläisemmille alueille suurin osa ilmastoskenaarioista osoittaa melko selkeitä muutoksia jo lähivuosikymmeninä. Eri ilmastoskenaarioiden antamat tulokset poikkeavat merkittävästi toisistaan, mutta muutoksen suunta on kaikissa skenaarioissa samankaltainen.

Meritulvat ja ilmastonmuutos

Merivedenkorkeuden noususkenaariot (SSP1-2.6, SSP2-4.5 ja SSP5-8.5) ja niitä vastaavat meritulvakartat on määritetty eri todennäköisyyksille Itämerellä vuoteen 2100 saakka. Skenaarioissa ja kartoissa on otettu huomioon sekä meriveden pinnan nousu (ilmastonmuutos ja maankohoaminen huomioiden) että vedenkorkeuden lyhytaikaiset vaihtelut (Ilmatieteenlaitos, 2023). Merivedenkorkeuden lyhytaikainen vaihtelu johtuu Itämerellä muun muassa tuulesta, ilmapaineesta ja jääpeitteestä.

Keskitaso skenaarion (SSP2-4.5) ennustamat muutokset Suomen rannikon keskivedenkorkeuksissa (-28 cm–+31 cm) vaihtelevat alueittain, mikä johtuu ennen muuta maankohoamisesta. Vähiten merivesi nousee Perämerellä ja Pohjanlahdella, missä maankohoaminen on suurinta. Meriveden pinta nousee eniten Suomenlahden rannikolla, jossa sijaitsee myös paljon tulville alttiita kohteita.

Lue lisää ja tarkastele tuloksia ilmastonmuutoksen vaikutuksista tulviin:

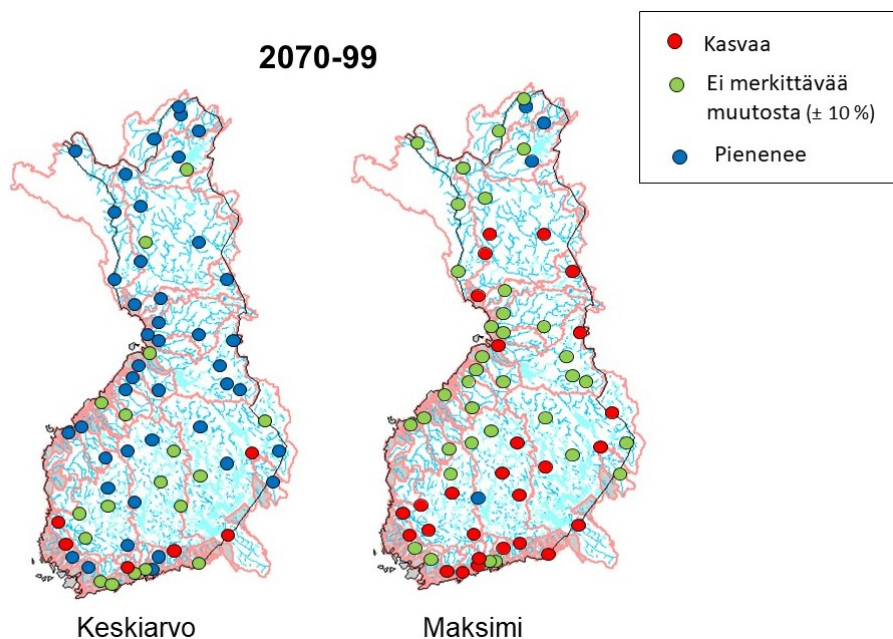
[Ilmastonmuutoksen vaikutus vesistöihin -visualisointityökalu](#)

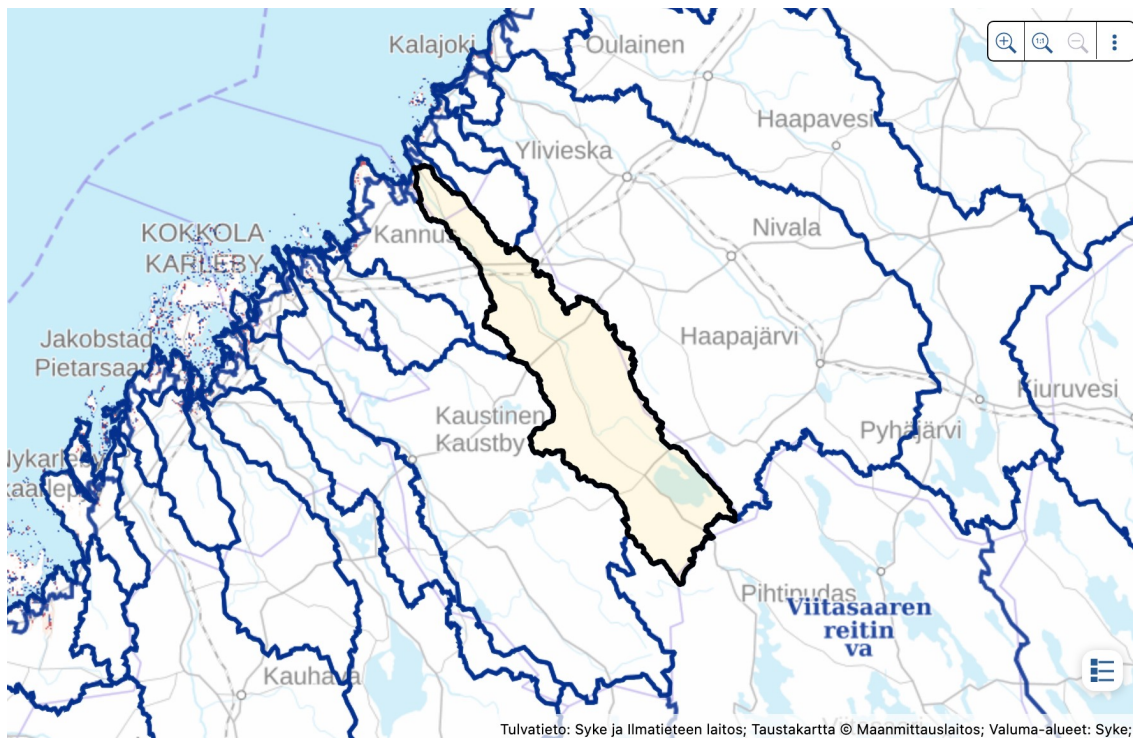
[Rannikkoalueen meritulvavaarakartat vuosina 2020 \(nykytilanne\), 2050 ja 2100 eri päästöskenaarioilla ja eri suuruisilla tulvilla](#)

Ilmastonmuutoksen vaikutus vesistötulviin

Ilmastoskenaarioiden (25 kpl) antama keskimääräinen muutos ja maksimimuutos (verrattuna jaksoon 1981–2010) kerran 100 vuodessa toistuviin vesistötulviin eri puolella Suomea 2070–2099.

Muun pitkäaikaisen kehityksen vaikutus tulvariskeihin

Väestön määrän kehittymistä ei ole arvioitu vesistöalueen tasolla, mutta kuntakohtaisia arvioita voidaan käyttää suuntaa antavasti. Lestijoen vesistöalueen kuntien asukasmäärät laskevat vuoteen 2040 mennessä. Asutus tulee jatkossakin keskittymään etupäässä kaupunkien ja kuntakeskusten ympäristöön sekä jokivarteen. Alueilla, joilla on nykyisinkin pysyvää asutusta, ovat tulvariskit joko nykyisen kaltaiset tai hieman suuremmat, jos ranta-alueille rakennetaan lisää. Myös rakentamisen teknistyminen voi lisätä tulvavahinkojen määrää.

Pitkällä aikavälillä katsottuna alueen pellot painuvat ja kuluvat viljelyn vaikutuksesta. Myös aikaisemmin tehtyjen tulvasuojelutöiden hyötyvaikutukset vähenevät vähitellen, mikäli esim. tulvasuojelupenkereitä ei pidetä kunnossa. Penkereet painuvat ja uomat liettyvät. Nämä osaltaan lisäävät tulvimisherkkyyttä alueella tulevaisuudessa.

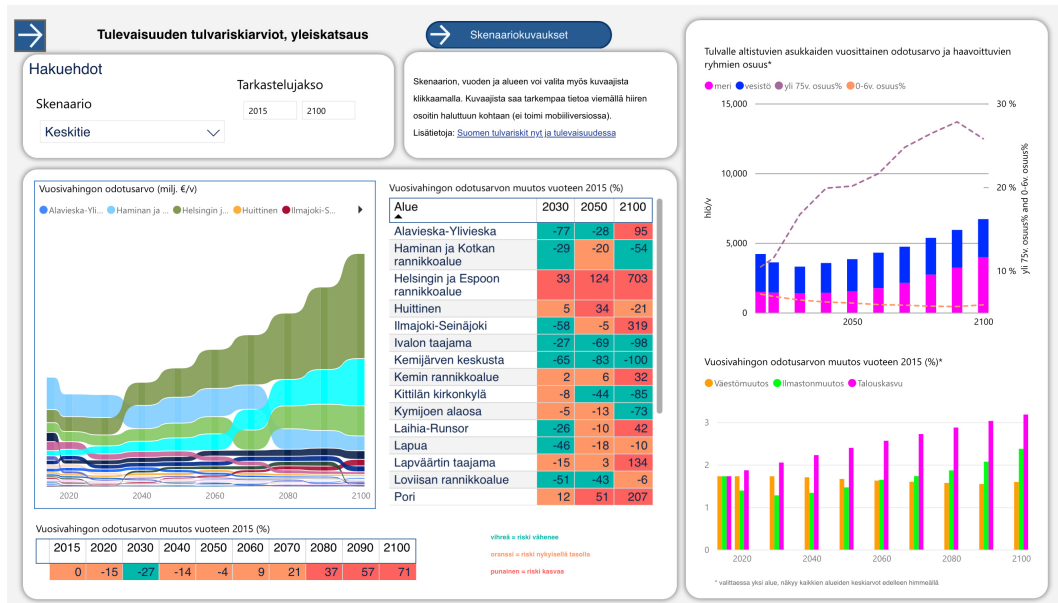
Metsä- ja pelto-[ojitusten](#) lisääminen äärevöittää virtaamia ja sitä kautta voi lisätä tulvimista. Kunnostusojituksia Lestijoen vesistöalueella tullaan tekemään myös tulevaisuudessa, koska ojitukset ovat tarpeellisia maa- ja metsätaloudelle. Nämä aiheuttavat myös ravinne- ja [kiintoainekuormitusta](#) sekä happamoitumista vesistöön.

Taustatietoa

Tulvariskin kehittämiseen vaikuttavat pitkällä aikavälillä ilmastonmuutoksen lisäksi etenkin maankäytön muutokset, väestökehitys ja talouskasvu. Alueelliset erot tulvariskin kehittämisessä kasvavat kaupungistumisen myötä. Rakennusten teknistyminen ja talouskasvu voivat lisätä tulvavahinkojen suuruutta. Väestön ikääntyessä haavoittuvuus tulville kasvaa.

Tulvariskiin voidaan vaikuttaa merkittävästi, kun maankäyttöä ohjataan erityisesti uusilla rakentamiskohteilla tulvavaara-alueiden ulkopuolelle esimerkiksi antamalla suosituksia alimmista rakentamiskorkeuksista. Maankäytön suunnittelussa tulvariskit tulisi ottaa huomioon muun muassa kaavoituksessa ja kuntien rakennusjärjestyksessä.

Merkittäville tulvariskialueille on laadittu arviot tulvariskin kehittämisestä vuoteen 2100 saakka. Tutustu arvioihin interaktiivisella raportilla:

Tulevaisuuden tulvariskit (PowerBI-raportti)

4 Tulvariskien arviointimenetelmät

Tulvariskin merkittävyyden arviointi

Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet, tulvan todennäköisyys sekä seuraavat tulvasta mahdollisesti aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset seuraukset:

1. vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle
2. välttämättömyyspalvelun, kuten vesihuollon, energiahuollon, tietoliikenteen, tieliikenteen tai muun vastaavan toiminnan, pitkäaikainen keskeytyminen
3. yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen
4. pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle
5. korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle.

Taustatietoa

Maa- ja metsätalousministeriön nimittämä valtakunnallinen tulvariskien hallinnan koordinoitiryhmä on antanut esimerkkikriteereitä merkittävästä tulvariskistä muistiossaan 22.12.2010. Näitä kriteereitä ovat muun muassa:

- enemmän kuin 500-1000 vakituista asukasta erittäin harvinaisen tulvan (~1/1000 v) peittämällä asuinalueella,
- useita terveydenhuoltorakennuksia tai huoltolaitosrakennuksia, joissa on useita pysyviä vuodepaikkoja sekä lasten päiväkoteja erittäin harvinaisen tulva peittämällä alueella,
- alueen kannalta merkittävää asukasmäärää palveleva vedenottamo erittäin harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- jätevedenpuhdistamon toiminnan häiriintyminen terveyttä uhkaavalla tavalla,
- merkittävä voimalaitos tai useita sähköasemia erittäin harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- useita maanteitä, katuja, rautatieosuuksia tai vesiliikennereittejä katkeaa erittäin harvinaisella tulvalla

Myös huomattavat vahingot aiheuttava, useammin toistuva tulva (esim. ~1/100 v) tai tulvan kasvaminen ilmastonmuutoksen myötä voisivat olla riittäviä nimeämisperusteita. Samoin huomattava jäännösriski (tulvasuojeltujen alueiden haavoittuvuus) voi johtaa siihen, että tulvariskin merkittävyyden arvioinnissa sovelletaan tiukempia kriteerejä. Jos tarkastellulta alueelta on käytettävissä yksityiskohtaisia tulvakarttoja ja ilmastonmuutoksen ennustettu vaikutus tulviin on pystytty ottamaan huomioon, epävarmuuden pienentyminen tekee mahdolliseksi käyttää riskien arvioinnissa myös tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitettyjä, eri tavoitetasojen mukaisia tulvan suuruuksia.

Tulvariskialueiden tunnistamisen lähtötiedot

Tulvariskin merkittävyyden arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti tietoa tulvavaarasta eli tulvan todennäköisyydestä sekä tulvan aiheuttamista mahdollisista vahingoista eli riskikohteista.

Lähtötiedot voidaan jakaa 1) yksityiskohtaisiin tulvavaarakarttoihin ja niihin perustuviin riskikohteisiin sekä 2) yleispiirteisempiin, mutta alueellisesti kattavampiin tulvakarttoihin ja vahinkoarvioihin.

Seuraavissa luvuissa on esitetty erilaisia tulvariskien arvioinnin lähtötietoja. Tulvakartat kattavat vain osan Suomesta, mutta niitä on toisaalta laadittu juuri niille alueille, joiden tulvariskejä on ollut tarvetta selvittää tarkemmin.

Tulvavaara- ja tulvariskikartat

Lestijoen alaosalle on laadittu Himangan taajan tulvakartta.

Tulvakartat muodostavat perustan tulvariskien tehokkaalle hallinnalle. Tulvakarttoja on kahdenlaisia: tulvavaarakarttoja ja tulvariskikarttoja. Molemmat kartat pitää laatia kaikille niille alueille, jotka on nimetty merkittäviksi tulvariskialueiksi, mutta niitä voidaan laatia myös muille alueille.

Tulvavaarakartta kertoo, mille alueille tulva voi levitä. Tulvariskikartta taas kuvaa, mitä riskikohteita tulvavaara-alueilla sijaitsee. Tulvariskikartta antaa siis käsityksen mahdollisten tulvavahinkojen suuruudesta.

Taustatietoa

Merkittäville tulvariskialueille laadittavista tulvavaarakartoista säädetään tulvariskiasetuksessa (659/2010). Karttoja laaditaan useita, vähintäänkin sellaisille tulville, joiden vuotuinen todennäköisyys on 2 ja 1 prosenttia (tulvan toistuvuudet 1/50 v, 1/100 v), sekä tulvalle, joka on erittäin harvinainen mutta erityisolissa mahdollinen. Arviot perustuvat mallinnukseen ja aiempiin hydrologisiin havaintoihin.

Tulvavaara-alueen asukasmäärä kuvataan kartalla ruuduilla, joiden sivun pituus on 250 metriä. Aineistona käytetään väestötietojärjestelmää, jonka tiedot yhdistetään tulvavaara-alueisiin. Tulvien peittämät tiet esitetään vastaavasti yhdistämällä tulvavaarakartat Väyläviraston Digiroad-aineistoon.

Tulvariskikartat laaditaan niin, että tulvavaarakarttoihin yhdistetään paikkatietoaineistoista ja esimerkiksi mahdollisilta maastokäynneiltä saatava tieto tulvavahingoille alttiista kohteista. Näin saadaan esitettyä kartalla, kuinka suuren vahingon tietyn suuruinen tulva saattaa aiheuttaa.

Lue lisää tulvakartoituksesta ja tutustu tulvavaara- ja tulvariskikarttoihin:

[Tulvakartoitus](#)

[Tulvakarttapalvelu](#)

Vesistötulvien tulvavaarakartoitetut ja tulvavaara-alueet

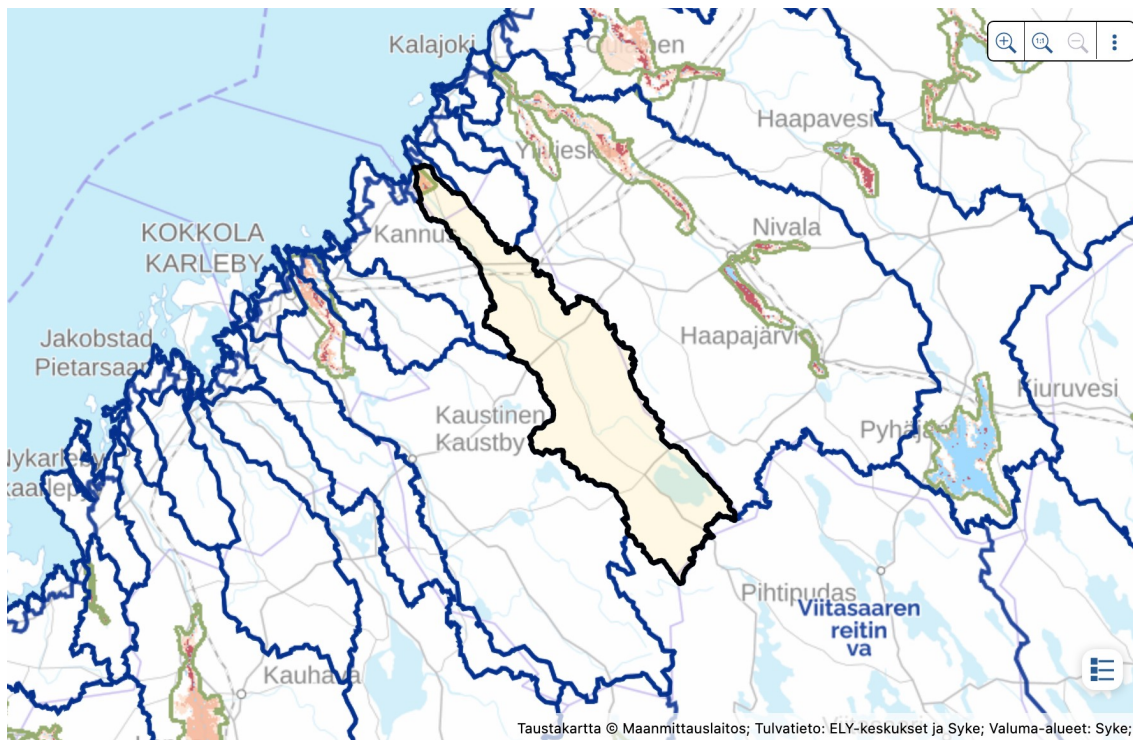
Kartalla on esitetty tarkastellulla vesistöalueella tai merialueella sijaitsevat tulvakartoitetut alueet. Kartalla on esitetty kolmen suuruisen (yleinen, harvinaisen ja erittäin harvinaisen) tulvan peittämät

alueet. Tarkempiin tulvakarttoihin, jotka sisältävät mm. tiedot vesisyvyyksistä ja riskikohteista löydät tulvakarttapalvelusta.

Vesistötulvien tulvavaarakartoitetut ja tulvavaara-alueet

[Avaa kartta uuteen ikkunaan](#)

Taustakartta © Maanmittauslaitos; Tulvatieto: ELY-keskukset ja Syke; Valuma-alueet: Syke;

Tulvakarttoihin perustuvat vahinkoarviot

Asukkaiden, rakennusten ja teiden määrä tulvavaara-alueella on oleellinen tieto arvioitaessa tulvan aikana syntyviä mahdollisia vahinkoja eli tulvariskiä. Tämä tieto on tuotettu kaikille tulvavaarakartoitetuille alueille. Paikkatietoanalyysissä on huomioitu ne asukkaat, jotka ovat suorassa tulvariskissä eli rakennus sijaitsee tulvavaara-alueella.

Tarkastele tulvavahinkoarvioita (asukkaat, rakennukset ja tiet) tulvavaarakartoitetuilla alueilla:

[Tulvavahinkoarviot \(asukkaat, rakennukset ja tiet\) -visualisointityökalu](#)

Visualisointityökalu on valtakunnallinen, mutta kattaa vain tulvavaarakartoitetut alueet.

Asukkaat, rakennukset ja tiet vesistöjen tulvavaara-alueella

Taulukossa on esitetty tilastot asukkaista, rakennuksista ja teistä tulvavaarakartoitetuilla alueilla. Tilastot on laskettu useille tulvan toistuvuuksille (kerran vuodessa - tuhannessa vuodessa).

[Asukkaat, rakennukset ja tiet vesistöjen tulvavaara-alueella](#)

Tulvariskikartoituksien riskikohteet

Tulvatietojärjestelmään ei Lestijoelle ole tallennettu riskikohteita.

Edellä mainitun paikkatietoanalyysin lisäksi ELY-keskukset ovat tehneet ainakin merkittäville tulvariskialueille tarkemman riskikohteiden kartoituksen. Kartoituksessa on hyödynnetty valtakunnallisten paikkatietoaineistojen ohella myös muun muassa kunnilta ja muilta toimijoilta saatuja tietoja.

Taustatietoa

Tulvariskien hallinnan asetus (659/2010) velvoittaa, että tulvariskikartoilla esitetään seuraavat vahinkoluokat:

1. asukkaiden arvioitu määrä
2. erityiskohteet kuten sairaalat, oppilaitokset ja päiväkodit
3. infrastruktuuri kuten tiet, energiaverkot, tietoliikenneverkot ja vesihuoltolaitosten laitteistot
4. yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta merkittävä taloudellinen toiminta
5. ympäristön pilaantumista aiheuttavat kohteet sekä pilaantumisesta kärsivät erityiset alueet
6. lain nojalla suojellut taikka kaavassa suojelluiksi määrätyt kulttuuriperintökohteet
7. muut tarpeelliset tiedot, kuten alueet, joilla tulva voi aiheuttaa jäiden haitallista kulkeutumista tai maaperän merkittävää eroosiota

Valuma-alueitasoinen tulvakartta

Alueelle ei ole laadittu valuma-alueitasoista tulvakarttaa.

Valuma-alueitasoinen tulvakartta auttaa tunnistamaan riskialueet etenkin niillä vesistöalueilla, joille ei ole laadittu tarkempia tulvavaarakarttoja. Valuma-alueitasoinen tulvakartta on alueellisesti kattavampi kuin tulvavaarakartta, mutta epätarkempi, koska esimerkiksi uoman syvyystiedot puuttuvat.

Taustatietoa

Valuma-alueitasoinen tulvakartta hyödyntää Suomen ympäristökeskuksen (Syke) kehittämää pintavaluntamallinnusta ja Syken Vesistömallijärjestelmää. Lähtötietoina mallille ovat Maanmittauslaitoksen KM2-korkeusmalli, Väyläviraston tie- ja ratarekisteri sekä maankäyttöaineistot. Imeytymisen ja virtausvastuksen laskennassa hyödynnetään lisäksi veden läpäisemättömyys -aineistoja. Uoman syvyystiedon puuttuminen on huomioitu korjauskertoimella.

Muut lähtötiedot

Tulville haavoittuvia riskikohteita kartoittaessa voidaan hyödyntää lisäksi useita paikkatietoaineistoja mm. väestörakenteesta, rakennuksista, teistä, infrastruktuurista, ympäristölupavelvollisista toimijoista, luonnonsuojelualueista, vedenottoaikoista ja -

kaivoista, vesistö rakenteista, kulttuuriperintökohteista ja peltolohkoista.

Taustatietoa

Väestörakenteesta on saatavilla Tilastokeskuksen ruututietokanta (YKR), jota voidaan käyttää esimerkiksi sosiaalisen haavoittuvuuden arvioinnissa. Mahdollisesti sovellettavia muuttujia 250 m ruuduittain ovat mm. ikä, tulotaso, koulutus, työllisyys.

Rakennustietoja ylläpitää Digi- ja väestötietovirasto Rakennus- ja huoneistorekisterissä (RHR). Rekisteri sisältää tietoa kaikkien rakennusluvan vaatineiden rakennusten sijainnista, käyttötarkoituksesta, pinta-alasta, varustustasosta ja asukasmäärästä.

Tie- ja katuverkon sijaintitiedot ja tärkeimmät ominaisuustiedot (mm. väylätyyppi, toiminnallinen luokka, keskimääräinen vuorokausiliikenne sekä tien numero ja nimi) löytyvät Väyläviraston Digiroad-paikkatietoaineistosta.

Infrastruktuurikohteita kartoitettaessa tietoa löytyy Maanmittauslaitoksen ylläpitämästä Maastotietokannasta, joka sisältää tiedot esim. muuntajista ja sähkölinjoista.

Riskiä tulvan aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta arvioitaessa voidaan hyödyntää tietoa tulvavaara-alueella sijaitsevista ympäristölupavollisista toimijoista, joiden toiminnasta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Ympäristölupavolliset toimijat on rekisteröity YLVA-tietojärjestelmään.

Luonnonsuojelualueiden tietoja (mm. Natura 2000 -alueet, valtio- ja yksityisomisteiset luonnonsuojelualueet sekä koskiensuojelulaiilla suojellut vesistöt) ylläpitää Suomen ympäristökeskus.

Vesistö rakenteiden, kuten patojen, penkereiden ja pumppaamoiden sijainti ja ominaisuustietoja löytyy Syke:n ylläpitämästä Vesistötyöt -tietojärjestelmästä (VESTY).

Vesihuoltolaitosten ja vedenottamoiden tietoja löytyy Syke:n ylläpitämästä vesihuollon tietojärjestelmästä (VEETI). Vedenottamoiden sijaintitiedot eivät ole julkisesti saatavilla

Pohjavesialueiden sekä vedenotto kaivojen ja -hanojen sijainti- ja ominaisuustietoja löytyy Syke:n ylläpitämästä Pohjavesitietojärjestelmästä (POVET).

Museovirasto ylläpitää tietoaineistoja kulttuuriympäristöstä. Näihin kuuluvat valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY), muinaismuistolain tarkoittamat kiinteät muinaisjäännökset ja lainsäädännöllä (rakennussuojelulaki, kirkkolaki, rakennusperinnönsuojelulaki) suojellut rakennukset sekä maailmanperintökohteet.

Valuma-alueet, korkeussuhteet ja maaperä

Lestijoki kuuluu Kokemänjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueeseen ja sijaitsee alueen pohjoisosassa, Oulujoen-Iijoen vesienhoitoalueen rajalla. Lestijoen valuma-alueen koko on 1373 km² ja järvisyys 6,22 %.

Lestijoen alaosalla maaperän erityispiirteinä ovat happamat sulfaattimaat, jotka ovat muodostuneet Litorina-vaiheen aikana yli 4000 vuotta sitten. Happamien sulfaattimaiden alemmissa kerroksissa on sulfideja, jotka joutuessaan tekemisiin ilman hapen kanssa hapettuvat rikkihapoksi. Näille maille on nimensä mukaisesti tyypillistä happamuus ja tavanomaista suurempi rikkipitoisuus. Happamissa oloissa myös metallit liukenevat maasta. Liunneet metallit sekä veden pH-arvoa laskeva rikkihappo saattavat aiheuttaa merkittäviä ongelmia vesieliöstölle.

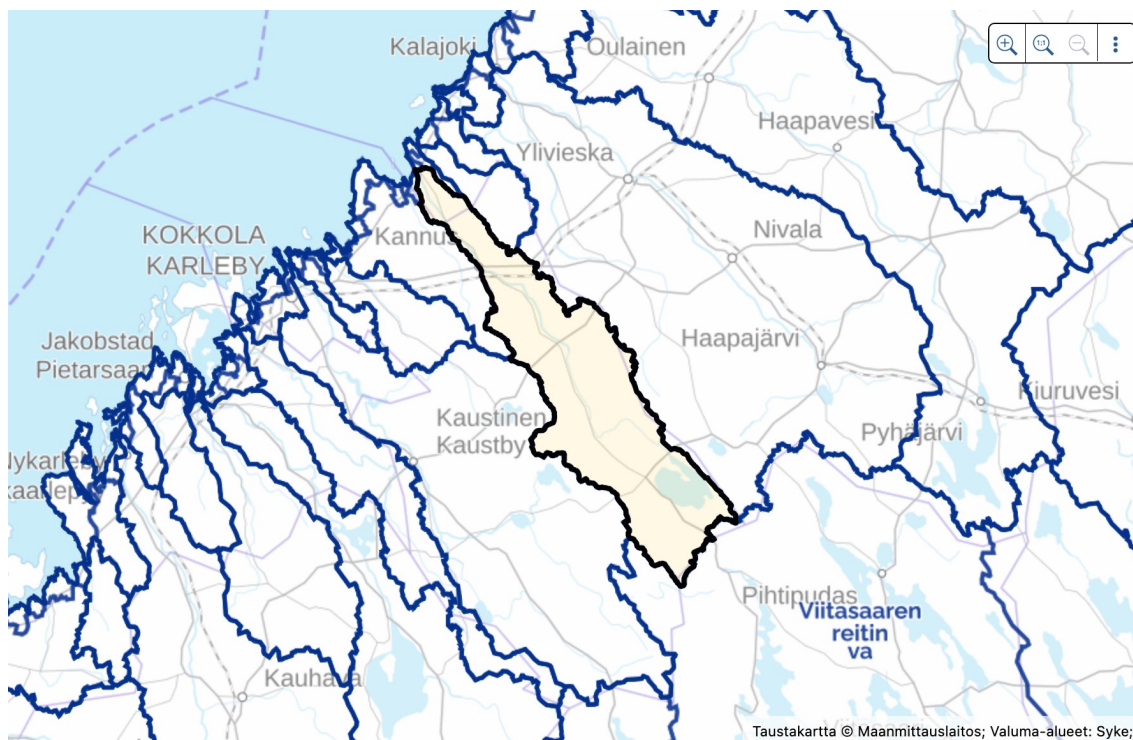
Lestijoen vesistöalue on tyypillinen Perämeren rannikkoalueen vesistö, jossa korkeuserot ovat vähäisiä ja jääkauden jälkeinen maankohoaminen jatkuu edelleen. Korkeimmillaan maanpinta on noin 200 metriä merenpinnan yläpuolella Lestijoen latva-alueilla.

Vesistön osavaluma-alueet

Kartalla on esitetty päävesistöalueen sekä osavaluma-alueiden rajaukset.

Valuma-alueet tai tarkastellun merialueen rajaus

Osavaluma-alueet

Taulukossa on esitetyt vesistöalueen osavaluma-alueiden pinta-alat (F) sekä järvien osuus pinta-aloista (L).

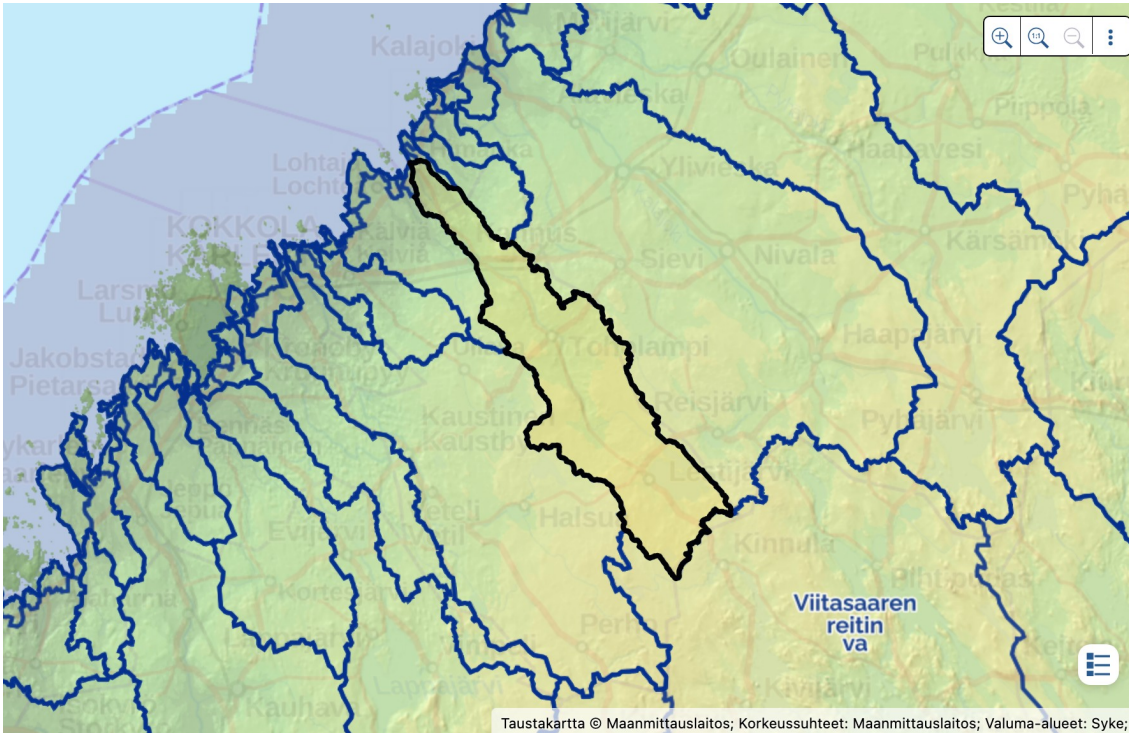
[Avaa taulukko](#)

Korkeussuhteet

Kartalla on esitetty vesistöalueen korkeussuhteet hyödyntäen aineistoja korkeusvyöhykkeistä, rinnevarjostuksesta sekä korkeuskäyristä.

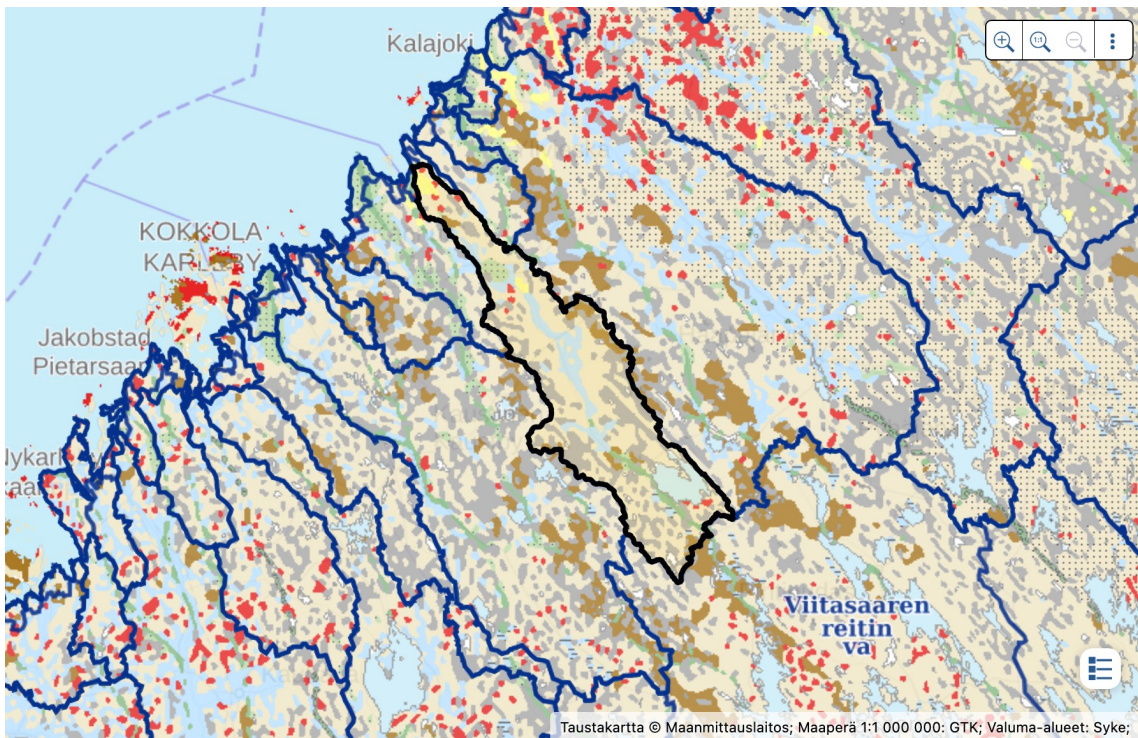
[Avaa kartta uuteen ikkunaan](#)

Maaperä

Kartalla on esitetty vesistöalueen maaperä.

[Avaa kartta uuteen ikkunaan](#)

Joet ja järvet

Lestijoen pääuoma saa alkunsa Lestijärvestä ja sen pituus on 110 km ja putouskorkeus 141 m. Lestijärven luusuassa Lestijoen valuma-alue on 363 km² ja järvisyys 29,7 %. Joki kulkee Toholammin ja Kannuksen sekä Himangan taajamien läpi ja laskee mereen Himangalla Sautinkarin pohjoispuolelta.

Lestijoen vesistöalueella on pääuoman lisäksi kaksi valuma-alueeltaan yli 100 km² sivujokea, Lehtosenjoki ja Härkäoja. Lehtosenjoki laskee Lestijärveen ja Härkäoja Lestijoen yläosalla Sykäräisissä. Alueella on lukuisia pieniä järviä, mutta vain kolme yli sadan hehtaarin järveä. Lestijärvi on vesistöalueen suurin järvi, pinta-alaltaan yli 6000 hehtaaria.

Taulukko vesistöalueen järvistä

Vesistöalueella sijaitsevat yli 100 ha suuret järvet.

[Avaa taulukko](#)

Virtaamat ja vedenkorkeudet

Vedenkorkeudet

Taulukossa on kuvattu vesistöalueella sijaitsevat vedenkorkeuden havaintoasemat sekä niille lasketut minimi (NW), vuosiminimien keskiarvot (MNW), keskivedenkorkeudet (MW), vuosimaksimien keskiarvot (MHW) sekä maksimit (HW).

[Avaa taulukko](#)

Vesien tila

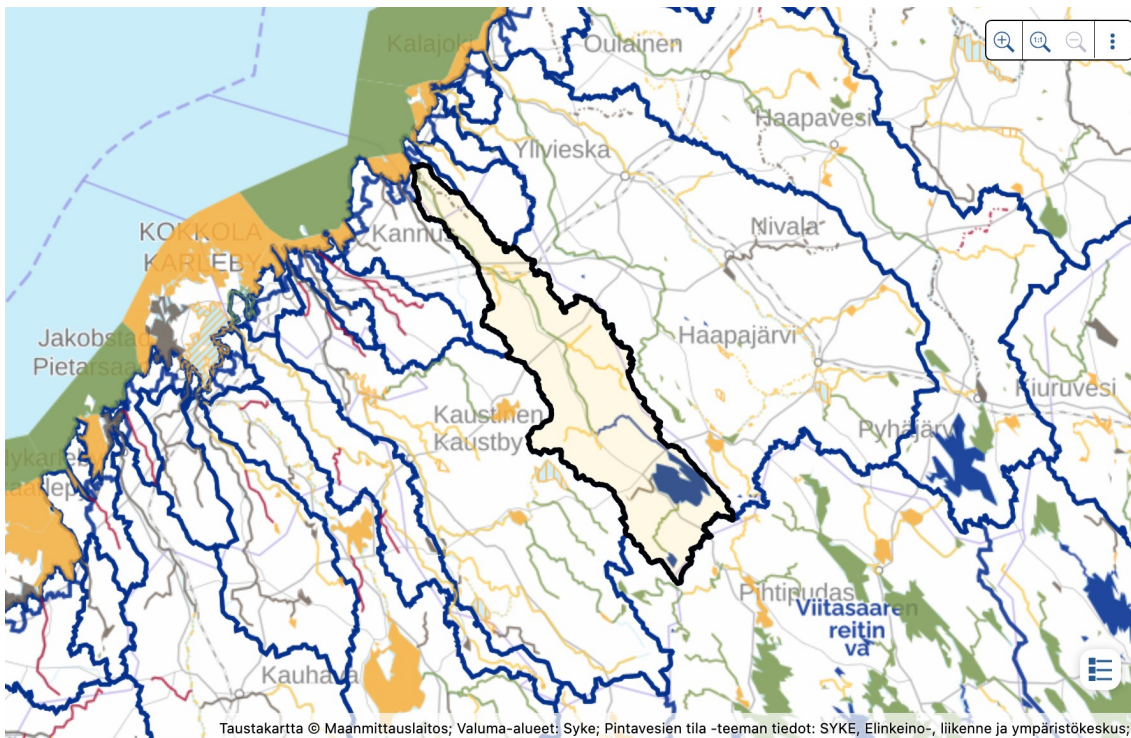
Lestijoen alaosan ekologinen tila on luokiteltu biologian osalta hyväksi ja veden laatu tyydyttäväksi. Jokea kuormittaa haja- ja pistekuormitus sekä alajuoksun happamat sulfaattimaat. Lestijoen keskiosan ekologinen tila on hyvä, keskiosaa kuormittaa eriasteisesti maa-aja metsätalous, asutuksen jätevedet sekä turkistarhaus. Vedenlaadultaan joen keskiosa on kuitenkin selvästi alaosaa parempi. Lestijoen yläosan tila on erinomainen. Joen yläosa on varsin luonnontilainen ja sinne Lestijärvestä laskeva vesi on hyvänlaatuista.

Pintavesien tila

Pintavesien ekologinen ja/tai kemiallinen tila. Pintavedet luokitellaan viiteen tilaluokkaan niiden ekologisten ja kemiallisten ominaisuuksien perusteella.

[Avaa kartta uuteen ikkunaan](#)

Nykyinen maankäyttö

Lestijoen valuma-alueesta noin 11 % on maatalousaluetta ja noin 71 % metsämaata. Maatalousalueet ovat sijoittuneet tasaisesti pitkin valuma-aluetta, mutta pääosin ne sijaitsevat vesistöjen läheisyydessä. Suurin osa maatalousalueista sijaitsee Lestijoen pääuoman tuntumassa, mutta myös Lestijärven ympäristössä sekä Härkäojan ja Lehtosenojan varrella. Rakennetut alueet Lestijoen vesistöalueella sijoittuvat pääosin taajamiin ja niiden läheisyyteen Lestijoen varrella, mutta myös Lestijärven rannoilla varsinkin Lestijärven taajamassa ja sen ympäristössä.

Nykyinen maankäyttö

Taulukossa on esitetty eri maankäyttöluokkien suhteelliset osuudet vesistöalueen kokonaispinta-alasta. Pinta-alat on laskettu CORINE-aineistoon perustuen.

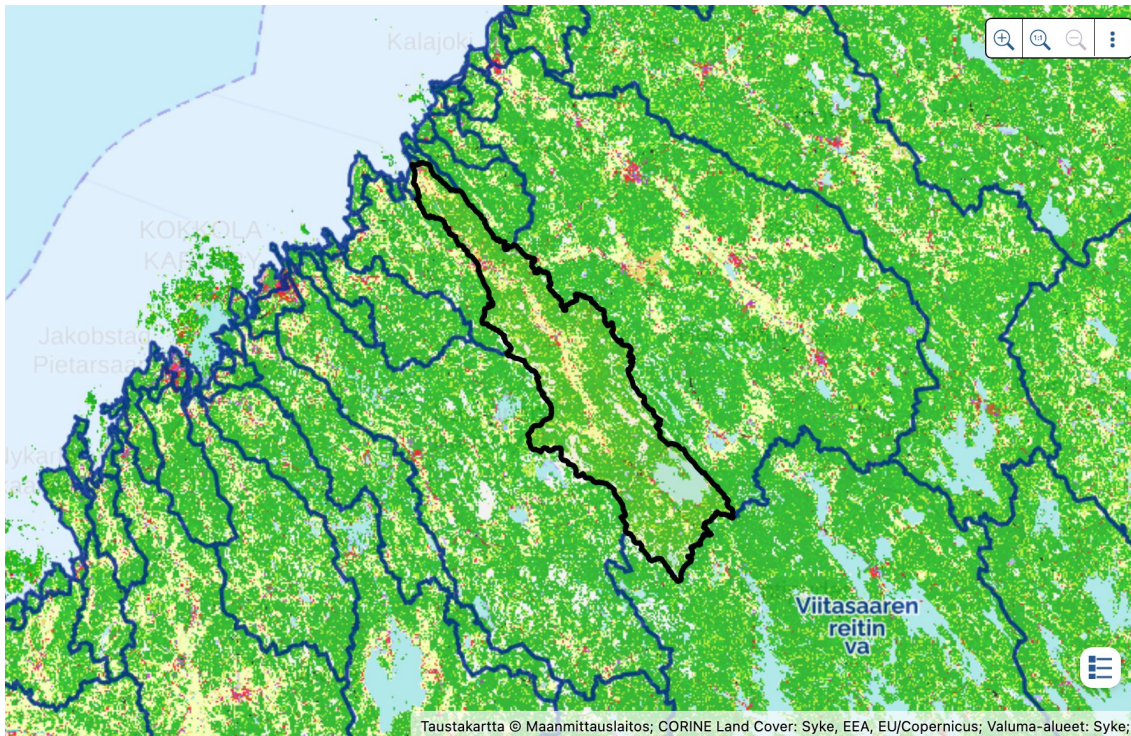
[Avaa taulukko](#)

Maankäyttö

Kartalla on esitetty vesistöalueen maankäyttö yleiseurooppalaisessa CORINE-aineistossa.

[Avaa kartta uuteen ikkunaan](#)

Suunniteltu maankäyttö

Lestijokivarren maankäytön strateginen suunnittelu perustuu Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaan. Lestijokivarsi on osoitettu maakuntakaavassa maaseudun kehittämisen kohdealueeksi. Tällä merkinnällä ja siihen liittyvillä määräyksillä edistetään maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiä sekä huomioidaan alueiden erityispiirteitä. Maakuntakaavan 3. vaiheessa tulvavaaran huomioimen on osoitettu suunnittelumääräyksellä "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee alavilla alueilla huomioida sään ääri-ilmiöiden ja tulvien riskien minimoiminen".

Taustatietoa

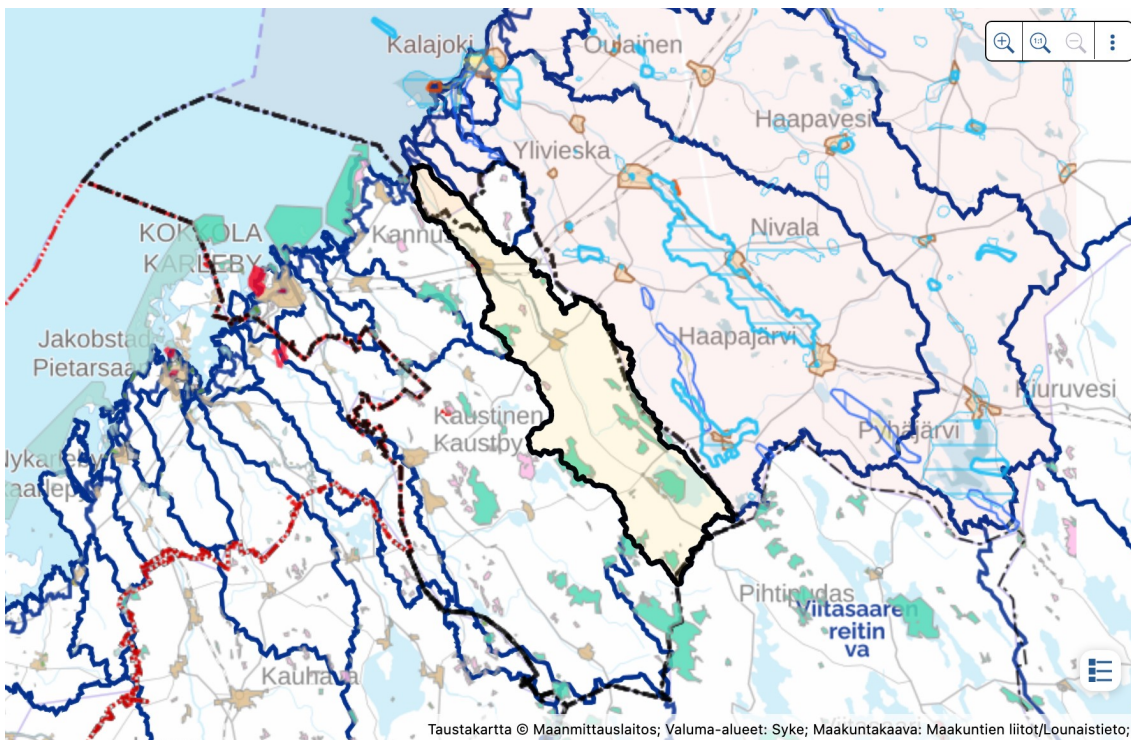
Maankäytön suunnittelun tehtävänä on ohjata alueiden käyttöä ja rakentamista. Maankäyttöä ohjataan valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla ja kaavoituksella. Kaavoitus käsittää maakunta-, yleis- ja asemakaavat. Nämä yhdessä muodostavat maankäytön suunnittelujärjestelmän. Ranta-alueilla tapahtuvaa rakentamista, erityisesti loma-asutusta, ohjataan ranta-asemakaavalla. Rakentamista tulvariskialueiden ulkopuolelle ohjataan kaavamääräyksillä, joissa voidaan määrittää esimerkiksi alin lattiakorkeus. ELY-keskukset laativat suosituksia alimmista tulvan kannalta riittävän turvallisista rakentamiskorkeuksista. Haja-asutusalueilla rannoille rakennettaessa tarvitaan poikkeuslupa. Poikkeusluvassa otetaan tarvittaessa huomioon myös tulvariski.

Maakuntakaava

Kartalla on esitetty ajantasainen maakuntakaava.

[Avaa kartta uuteen ikkunaan](#)

Suojelualueet ja kulttuuriperintö

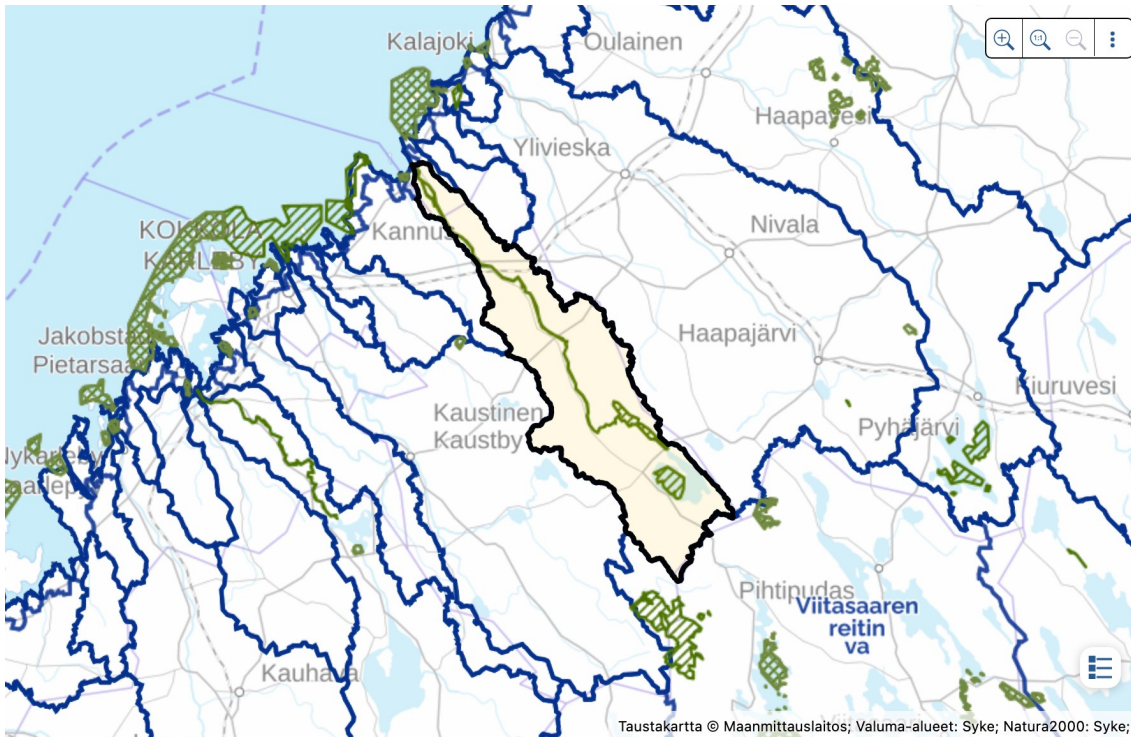
Lestijoen vesistöalueella sijaitsee 13 Natura-aluetta. Lestijoen Natura-alue on valittu myös vesipuitedirektiivin mukaiseen suojelualuerekisteriin. Lestijoki on suojeltu myös koskiensuojelulain nojalla ja sitä on esitetty sisällytettäväksi erityistä suojelua vaativien vesistöjen suojeluohjelmaan.

Luonnonsuojelualueet

Kartalla on esitetty vesistöalueella sijaitsevat luonnonsuojelualueet. Näihin sisältyvät Natura 2000 -alueet, valtio- ja yksityisomisteiset luonnonsuojelualueet sekä koskiensuojelulailta suojellut vesistöt.
TÄYDENTYY

[Avaa kartta uuteen ikkunaan](#)

Lestijoen vesistöalueella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevia merkittäviksi luokiteltuja kulttuuriperintökohteita ovat Himangan taajamassa Raumankarin vanha asutus, Himangan vanha kirkko, Kannuksen Mäkiraonmäen vanha asutus ja Kannuksen kirkko.

Tulvasuojelu

Toteutetun tulvasuojeluhankkeen myötä Himangan keskustassa sijaitsevat rakennukset ovat tulvasuojattu 1/100 a tulvatasolle ja niiden oletetaan olevan uhattuna vasta harvinaisimmilla tulvilla.

Vesistö rakenteet ja vesistön käyttö

Taustatietoa

Yksittäisen padon aiheuttama tulvariski on jo otettu huomioon patoturvallisuuslain ja -asetuksen määräämin toimenpitein. Pääsääntönä voidaan pitää, että pelkästään yksittäisen padon sortuman aiheuttaman tulvariskin perusteella ei ole perusteltua nimetä aluetta merkittäväksi tulvariskialueeksi.

Vesistöjen säännöstely

Patoturvallisuus ja sen valvonta

Viitteet

- [Valuma-aluekohtaiset tulvakartat \(TIIMA-hanke\)](#)
- Parjanne, Antti, Rytkönen, Anna-Mari, Veijalainen, Noora. 2020. [Ilmastonmuutoksen ja vesienhoidon huomioon ottaminen tulvariskien hallinnassa.](#)
- Parjanne, Antti; Silander, Jari; Tiitu, Maija; Viinikka, Arto, 2018. [Suomen tulvariskit nyt ja tulevaisuudessa - Varautuminen maankäytön, talouden ja ilmaston muutokseen.](#)
- Perrels, Adriaan; Haakana, Juha; Hakala, Outi; Kujala, Susanna; Láng-Ritter, Ilona; Lehtonen, Heikki; Lintunen, Jussi; Pohjola, Johanna; Sane, Mikko; Fronzek, Stefan; Luhtala, Sanna; Mervaala, Erkki; Luomaranta, Anna; Jylhä, Kirsti; Koikkalainen, Kauko; Kuntsi-Reunanen, Eeva; Rautio, Tuukka; Tuomenvirta, Heikki; Uusivuori, Jussi; Veijalainen, Noora (2022-04-28) [Kustannusarviointi ilmastonmuutokseen liittyvästä toimimattomuudesta \(KUITTI\)](#)
- Veijalainen, N., Jakkila, J., Nurmi, T., Vehviläinen, B., Marttunen, M. ja Aaltonen, J. 2012 [Suomen vesivarat ja ilmastonmuutos - vaikutukset ja muutoksiin sopeutuminen WaterAdapt-projektin loppuraportti.](#) Suomen ympäristö 16/2012. Helsinki. 138 s. ISBN (pdf) 978-952-11-4018-1.

Visualisointityökaluja, joilla voi tarkastella tietoja eri alueilla:

- [Vähintään hehtaarin kokoiset järvet -visualisointityökalu](#)
- [Säännöstellyt järvet -visualisointityökalu](#)
- [Maankäyttöluokkien pinta-alat valuma-alueittain -visualisointityökalu.](#) Perustuu Corine maankäyttö- ja maanpeite 2018 -aineistoon